HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

והא דתניא חייב בשגגת שבת וזדון מלאכות (א) א] א) (דשבתות כגופין דמיין) דקסבר ב) אין ידיעה לחצי שיעור אלא ב] לרבא דאמר ס"ל לר"ע דשבתות כגוף אחד הן בשלמא הא דתניא חייב משכחת לה בין בזדון שבת ושגגת מלאכות דשבתות כגוף אחד הן ובין בשגגת שבת וזדון מלאכות דקסבר אין ידיעה לחצי שיעור ואלא הדתניא פטור במאי מוקמת לה לא בחדא ולא בחדא אמר לך רבא רבן גמליאל ס"ל כר' אליעזר דאמר שבתות כגופין דמיין ג] והא מדקתני ומודה רבן גמליאל מכלל דפליגי אאחרנייתא אי אמרת בשלמא כר' עקיבא ס"ל היינו דפליגי בשגגת שבת וזדון מלאכות דרבן גמליאל סבר אין ידיעה לחצי שיעור ד] ומודה רבן גמליאל בזדון שבת ושגגת מלאכות שהוא פטור אלמא שבתות כגופין דמיין אלא אי אמרת רבן גמליאל כר' אליעזר ס"ל מכלל דפליגי במאי אי בשגגת שבת וזדון מלאכות אפילו רבי אליעזר כרבן גמליאל ס"ל דאין ידיעה לחצי שיעור דתניא הכותב שתי אותיות בשתי שבתות אות אחת בשבת זו ואות אחת בשבת זו ר' אליעזר מחייב ה] ואלא באחת על האריג חיובי מחייב ג)דתנן ר"א אומר א)האורג שלשה חוטין בתחלה ואחד על האריג חייב (ב) אמר רבא מכלל דפליג בחדא ד)דתניא הוציא חצי גרוגרת וחזר והוציא חצי גרוגרת בהעלם אחת חייב בשתי העלמות פטור רבי יוסי אומר ב)בהעלם אחד ו] ברשות אחד חייב בשתי רשויות פטור דר' גמליאל כת"ק ור' אליעזר כרבי יוסי ת"ש אמר לו חייב על כל אחת ואחת מק"ו ומה נדה שאין בה תוצאות הרבה [כו'] בשלמא לרב חסדא דאמר שגגת שבת וזדון מלאכות בעי מיניה דימים שבינתים מי הויין ידיעה לחלק או לא היינו דקאמר ליה ומה נדה אלא לרבא דאמר זדון שבת ושגגת מלאכות הוא דבעי מיניה דשבתות אי כגופין דמיין ואי לא ליתני נדות אמר לך רבא תני נדות שמואל תני נדה רב אדא בר אהבה תני נדה רב נתן בר אושעיא ז] אמר תני נדות ולרב חסדא דאמר שגגת שבת וזדון מלאכות הוא דבעי מיניה דימים שבינתים מי הויין ידיעה לחלק ח] ואי לא נדה מאי ימים שבינתים הויין ידיעה לחלק אית בה אמר רבא ג)כגון שבא עליה וטבלה וראתה וחזר ובא עליה ט] וחזר ובא עליה דטבילות הויין כימים שבינתים ת"ש הבא על הקטנות יוכיח בשלמא לרבא היינו דקתני קטנות אלא לרב חסדא מאי קטנות קטנות דעלמא מתניתין דלא כהדין תנא דתניא א"ר שמעון בן אלעזר לא כך י] שאלו ר' עקיבא לרבי ה)אלעזר אלא כך שאלו הבא על אשתו נדה וחזר ובא יא] על אשתו נדה בהעלם אחת מהו חייב אחת על כולן או חייב על כל אחת ואחת אמר ליה חייב על כל אחת ואחת מקל וחומר ומה שבת שאין בה אלא אזהרה אחת שהוא מוזהר על השבת והשבת אינה מוזהרת עליו חייב על כל אחת ואחת נדה שיש בה שתי אזהרות שהוא מוזהר על הנדה ונדה מוזהרת עליו אינו דין שהוא חייב על כל אחת ואחת יב] ו)אמרו לו לא אם אמרת בשבת שיש בה תוצאות הרבה יג] לחטאות הרבה תאמר בנדה שאין בה תוצאות הרבה יד] לחטאות הרבה אמרו לו הבא על הקטנות יוכיח שאין בה תוצאות הרבה טו] לחטאות הרבה וחייב על כל אחת ואחת טז] אמרו לו לא אם אמרת בקטנות שכן גופין מוחלקין יז] אמרו לו הבא על הבהמה יוכיח שאין גופין מוחלקין וחייב על כל אחת ואחת אמרו לו הבהמה כנדה:

הדרן עלך אמרו לו

ספק ז)אכל חלב ספק לא אכל ואפילו אכל ספק יש בו כשיעור וספק אין

והא דתניא חייב בשגגת שבת וזדון מלאכות. דאי נמי סבירא לן ימים שבינתים ידיעה הן הכא ליכא למימר דמהני חילוק שבתות לחלק שלא יצטרפו דקסבר אין ידיעה לחצי שיעור: **לא בחדא ולא בחדא.** בשגגת מלאכות לא מוקמת לה דהא אמר לעיל לר' עקיבא לאו כגופין דמיין ומצטרפין ובשגגת שבת נמי לא דאי נמי אמרינן ימים שבינתים הוין ידיעה לחלק הא שמעינן ליה לר"ג לעיל [טז:] דאין ידיעה לחצי שיעור דקתני בשתי העלמות ר"ג מחייב: **א"א בשלמא כר"ע ס"ל.** דאית ליה לר"ע נמי שבתות כגופין דמיין והא דקתני מודה לר"ע הוא דמודה היינו דפליגי יח] בהכותב אות אחת בשבת זו ואות אחת בשבת זו בשגגת שבת וזדון מלאכות דר' גמליאל מחייב כאידך ברייתא [שם] דאין ידיעת ימים שבינתים מועלת לחצי שיעור ור' עקיבא היינו חכמים דפטרי סבר יש ידיעה: **אלא אי אמרת כר"א ס"ל.** בשגגת מלאכות וזדון שבת דהאי דקתני ומודה לר"א קאמר על כרחיך מכלל דפליגי במקלת (ג): **ר"א מחייב.** ודאי בשגגת שבת קאמר ומש"ה קתני דאין ידיעה לחצי שיעור דאי יט] בשגגת שבת וזדון מלאכות הא כולי עלמא מודו דלר"א שבתות כגופין דמיין ופטור: **אלא באחת על האריג.** פליגי ר' גמליאל ור"א כ] והכי קאמר מודה ר"ג לר"א בכותב אות אחת כו' כא] וזדון שבת ושגגת מלאכה שהוא פטור דשבתות כגופין דמיין ואף על גב דפליג עליה באחת על האריג דהתם מחייב ר' גמליאל אע"ג דדמי להאי דכותב חצי שיעור בשבת כב] שני ומשלים לשיעור הראשון ואורג נמי חצי שיעור על האריג כג] אפילו הכי מחייב ר"ג דהכא היינו טעמא דשבתות כגופין דמיין ולא מצטרפין דדמי כחורש חצי שיעור וזורע חצי שיעור אבל באורג דמעיקרא הוי בהאי בגד אריג שיעור הרבה חשיב האי חוט שארג זה אגב כל הבגד ואף על גב דת"ק דר' גמליאל דפליג עליה באין ידיעה לחצי שיעור לאו ר"א הוא כד] אפילו הכי האי ומודה דקתני אדר"א קאי ואפלוגתא דאחת על האריג והא דקתני ליה הכא גבי העלמות כה] איידי דאיירי בכותב לחצאים (ד) הא ר"א נמי חיובי מחייב: **אמר** כו] **רבא.** לעולם ומודה דקתני לר"א מודה ואהך פלוגתא קאי דפליגי כז] בהדא: **בשתי העלמות פטור.** כח] ויש ידיעה לחצי שיעור: **בשתי רשויות.** ושתיהן רה"ר פטור דרשויות מחלקות. ברייתא דלעיל מודה ר' גמליאל לר"א דשבתות כגופין דמיין דמחלקין לכתיבת שתי אותיות מלצרף אבל בהא פליג עליה דרשויות לא מחלקות: **היינו דקא"ל ומה נדה.** דנדה אית בה ידיעת ימים שבינתים כדמפרש לקמן: **אלא** כט] **לרבא דאמר.** [טז.] דגופין בעא מיניה מאי פשיטא ליה מנדה בנדה מאי חילוק גופין איכא: **תני נדות.** מה נדות שאין בהן תולאות הרבה הבא על חמש נשים נדות חייב על כל אחת ואחת כו' דגופין ל] נינהו שבתות לא כ"ש שהן גופין לא]: **שמואל תני נדה.** דס"ל כרב חסדא: **קטנות דעלמא.** אנשים הרבה הבאין על קטנות הרבה בנדות: **לא כי האי תנא.** דהאי תנא סבר נדה מיבעיא ליה ושבת פשיטא ליה: **חייב על כל אחת ואחת.** אם עשה חמש אבות מלאכות בהעלם אחד: **על הבהמה.** ביאות הרבה על אחת: **בהמה.** מיבעיא ליה כנדה: **הדרן עלך אמרו לו**

ספק אכל חלב. מפרש בגמרא [ע"ב] מר אמר חתיכה אחת ומר אמר שתי חתיכות: **ואפילו אכל.** כגון שספק שומן הוא ואח"כ נודע לו שהוא (ה) אכל חלב אבל ספק לג] יש בו כזית ספק אין בו:

ר"ג כתנא קמא. לג] וקשה דמאי קאמר כת"ק דלר"ג העלמות אינן מחלקות שהרי כפשטה לא מצינו למימר דהא ת"ק קאמר בשתי העלמות פטור: **אמר לו הבא על בהמה** יוכיח שאין גופין מוחלקין. וה"ה דמצי למימר נדה יוכיח שהרי ר"א מחייב על כל אחת ואחת אלא לד] שלא שמע מרבותיו לה] נדה רק בהמה לכך נקט ליה:

הדרן עלך אמרו לו

ספק אכל כו'. ומיירי בשעה שאכל היה סבור שהוא שומן דאי יודע שהוא ספק חלב היכי מייתי קרבן הא לא שב מידיעתו: מדסיפא

מסורת הש"ס

א) רש"ק מ"ז, ב) [לעיל יב: וש"נ], ג) [לקמן יט:] שבת קה., ד) שבת פ. ב"ב נה:, ה) [צ"ל אליעזר], ו) [צ"ל אמר וכצ"ל לקמן],

הגהות הב"ח

(א) גמ' וזדון מלאכות דאף דשבתות כגופין דמיין: (ב) שם ואחד על האריג חייב רבא אמר מכלל: (ג) רש"י ד"ה אלא וכו' במקלת דר"א מחייב וכו' לחצי שיעור ופריך דאי כצ"ל והד"א: (ד) ד"ה אלא באחת וכו' לחצאין קאמר ובהא ר"א נמי חיובי מחייב הס"ד ואח"כ מ"ה רבא אמר לעולם: (ה) ד"ה ואפילו וכו' נודע לו שהוא חלב כצ"ל ותיבת אכל נמחק:

רבינו גרשום

מעילה על כל אחת ואח'. וקא קשיא ליה מה לאוכל דין שהוא חייב על כל אחת ואחת שכן נהנה אבל שוחט אינו נהנה: אלא האוכל שאלו האוכל נותר מה' זבחים כו': ועל לא הודע שלהן. היינו אם ספק לו אם אכל חמש חתיכות נותר בה' תמחוין בה' העלמות צריך להביא חטאת על כל אחת ואחת משום דלדברי הכל ידיעות מחלקות וכן נמי [אם ספק לו אם אכל אשם תלוי על כל אחת ואחת: מה' זבחים אפי' בהעלם אחד מביא חטאת על כל אחת ואחת ועל לא הודע כו': כללו של דבר כו' אבל אכל כו'. האי אבל אכל ה' חתיכות מזבח אחד בחמשה תמחוין לפני זריקת דמים חייב על כל אחת ואחת משום מעילה דברי הכל היא. והא דקאמר לפני זריקת דמים משום דלאחר זריקה אין בו מעילה שכבר יש בו שעת היתר לכהנים: א)ואילו על ספיקן. של מעילות על ספק אם אכל בה' תמחויין לפני זריקת דמים מביא אשם תלוי [לא] קתני: מני הא. סיפא אי נימא ר' עקיבא היא ניתני נמי סיפא כו': אלא לאו ר' יהושע היא. רישא דברייתא וסיפא וקתני בחמש העלמות מביא ה' חטאות הא ה' חתיכות מזבח אחד בחמש תמחוין בהעלם אחד אינו מביא אלא חטאת אחת: אלמא קיבלה ר' יהושע להא תשובה מר' עקיבא דאינו מביא אלא חטאת אחת: לישנא אחרינא. מדקתני רישא חמש חתיכות מזבח אחד בהעלם אחד בה' תמחוין אינו חייב אלא אחת אלמא דלא יליף נותר ממעילה ש"מ קיבלה מיניה: אלא אדרבה מסיפא. מצית יליף דלא קיבלה מיניה דקתני [מה'] זבחים חייב על כל אחת ואחת דגופין מוחלקין וה"ה דתמחוין מחלקין אפילו בזבח אחד אלמא יליף נותר ממעילה ש"מ לא קיבלה מיניה: אלא מאי אית לך למימר תנאי היא. הא דר' יהושע דאיכא תנא דקסבר דקיבלה מיניה וההוא תנא היינו דר' יוסי בר' יהודה ור' שמעון דמתניתין ואיכא תנא דסבר דלא קיבלה מיניה והיינו ת"ק: ואפי' תימא נמי כולה ר' עקיבא. לא אמר כולה דוקא דהא קא אבל אכל ה' חתיכות כו'. לא מיתוקמא כר' עקיבא כדאמרן אלא להכי קאמר כולה דבין רישא דברייתא ובין ר' יוסי בר' יהודה הוי כר' עקיבא ומחמשה זבחים מביאין על כל אחת ואחת הא מזבח אחד בחמשה תמחוין אינו מביא אלא אחת היינו נמי כר' עקיבא: והאי תנא נמי דאבל אכל נמי ר' עקיבא אלא דסבר לה כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא: סבר לה כוותיה בחדא בהעלמות דנותר מזבח אחד בחמש תמחוין דאינו מביא אלא אחת: ופליג עליה. במעילה וספק מעילות דלא תנא ועל ספיקן מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת: היכי דמי ה' תמחוין דכי אכלן בה' תמחוין דחייב: אמר שמואל כאותה ששנינו ה' דברים בעולה מצטרפין הבשר והחלב והיין והסולת והשמן. היין והסולת והשמן היינו נסכין ומנחה שקריבין עם העולה ומדאיצטריך למימר דמצטרפין לכזית לחיוב ש"מ דכל אחד תמחוי בפני עצמו מאכל בפני עצמן הן דאי אכל מכל חד כזית דחייב חמשה דאי לא הוויין ה' תמחויין לא איצטריך למימר דמצטרפין דפשיטא דמצטרפין: חזקיה אמר. אפי' תימא בעולה עצמה בלא יין וסולת ושמן משכחת בה' תמחוין כגון שאכל מה' אברים של עולה חשיב ה' תמחוין: ריש לקיש אמר אפילו באבר אחד. משכחת לה ה' תמחוין בכתף דיש בו ה' עצמות אחד פס רגל היד והשני עצם השוק שעליו והשלישי העצם הזרוע שניתן לכהנים והרביעי היא העצם שקורין עגול הוא שעל גביו והחמישי הוא כף הכתף: כגון שאכל אפילו חד אבר בה' מיני קדירה. כגון מקצת אחד עם כרישין ומקצת אחד עם כרוב ומקצת אחד עם לפתות ומקצת עם תרדין ומקצתן עם קטנית: בה' מיני טעמים. כגון צלי ומבושל ושלוק ומתובל ומטוגן: העושה מלאכות הרבה בשבתות הרבה מעין מלאכה אחת. היינו כגון אב ותולדותיו או שעשה תולדות של אב מלאכה אחת היינו מעין מלאכה אחת: ומה נדה שאין בה כו'. כלומר מה אם הנדה שאין בה תוצאות הרבה לחטאות הרבה היינו שאין בה עניינין הרבה של אבות מלאכות לחייבו חטאות הרבה ואין לה תולדות אין בה אלא חיוב ביאה בלבד ואעפ"כ חייב על כל ביאה וביאה שבת שיש בה תוצאות הרבה לחטאות כגון ל"ט אבות מלאכות ותולדות דאין מספר: תאמר בשבת שאין בה אלא אזהרה אחת שהוא מוזהר על השבת בלבד ואין השבת מוזהר עליו: (אמר לו הבא על הקטנות נדות יוכיח שאין בה אלא אזהרה אחת. שהוא מוזהר עליהן והן אין דעדיין ק' בלבד ואין השבת מוזהרת עליו): א"ל הבא על הקטנות

עין משפט נר מצוה

סה א מיי' פ"ט מהל' שבת הל' יח וכחכמים:

סו ב מיי' פי"ח מהל' שבת הלכה כד:

סז ג מיי' פ"ה מהל' שגגות הלכה ה:

א ד מיי' פ"ח מהל' שגגות הלכה ג:

מוסף רש"י

אין ידיעה לחצי שיעור. אכל חצי שיעור ונודע לא הויא ידיעה לחלק, דאם חזר ואכל חצי שיעור מצטרפין (לעיל יב:). **ר"א אומר.** אתא לפרושי שיעור אורג שמנו באבות מלאכות דתנן התם שני חוטין (שבת קה.). **האורג שלשה חוטין בתחלה.** אם זו תחילת אריגתו של בגד, **ואחד על האריג.** אם מוסיף הוא על האריג שיעורו באחת, דמצטרף עם השאר (שם). **בהעלם אחת חייב.** שלא נודע לו בינתים שהוא שבת, דידיעה מחלקת (רשב"ם ב"ב נה:). **ברשות אחד.** ברה"ר עצמה שהוציא בה חצי גרוגרת ראשון, באותה עצמו הוציא האחרון (שם נו.). **בשתי רשויות.** ושתיהן רה"ר אלא שיש הפסק ביניהם (שבת פ.) **בשתי** רה"ר המופלגים זה מזה, **פטור.** דרשויות מחלקות ס"ל (ב"ב שם).

הדרן עלך אמרו לו

שיטה מקובצת

א] תיבות דשבתות כגופין דמיין נמחק: ב] אלא לרבה וכצ"ל בכל העמוד: ג] עיין בחדושין: ד] שיעור ור' עקיבא סבר יש ידיעה לחצי שיעור: ה] אלא באחת על האריג ופי' ומודה ר"ג דקתני בעלמא קאי (וה"ג) [וה"ק] ר"ג לר"א אע"ג דפלגינא עלך באחת על האריג דאת מיפטרת ליה ואנא מחייבנא ליה בהא מודינא שאם כתב אות אחת בשבת זו ואות אחת בשבת זו דפטור וא"ת אמאי פטור והלא הוסיף אות אחת על הכתב הוא ויש לומר דמשכחת לה דפטור דכתב בשני קלפים אות אחת על קלף זה ואות אחת על הכתב בקלף אחר. תוס': אלא באחת על האריג חייב ואם כתב אות אחת בחול ואות אחת בשבת אצל אות ראשונה חייב וכן נמי בשתי שבתות ואפ"ה מודה הוא בשתי שבתות בענין אחר דפטור היכי דלא הוי אחד על האריג כמו בזדון שבתות ושגגת מלאכות וכתב אות אחת בשבת זו ואות אחת בשבת האחרת על אחת [פי' על קלף אחר עכ"ה]. הרא"ש ז"ל: אלא אמר רבה (אות א' נמחק) לעולם אימא לך מודה ר"ג דקתני אמר אר' אליעזר אע"ג דפלגינא עלך בעלמא בדין חילוק ב' רשויות דאת פטרת ואנא מחייבנא בהא מודינא לך בכתב אות אחת דפטור: דר"ג כת"ק. דלית ליה רשויות מחלקות ולא ממש כותיה ס"ל דאילו הת"ק סבר העלמות מחלקות ואילו ר"ג סבר דאין ידיעה לחצי שיעור: ור"א סבר כר' יוסי דרשויות מחלקות והא נמי לא ממש כר' יוסי דאילו ר' יוסי ס"ל בשתי העלמות פטור דבהא לא פליג ר' יוסי את"ק דיש ידיעה לחצי שיעור ואילו ר' אליעזר שמעינן ליה דס"ל אין ידיעה לחצי שיעור כדתניא לעיל בכותב שתי אותיות בשתי שבתות כו': ו] אחד לרשות אחד: ז] תיבת אמר נמחק: ח] לחלק אי לא אות ו' נמחק: ט] וטבלה וראתה וחזר: י] כך שאל רבי עקיבא לרבי אליעזר אלא כך שאל הבא כו': יא] ובא עליה בהעלם תיבות על אשתו נדה נמחק: יב] ואחת אמר לו אות ו' נמחק: יג] הרבה וחטאות הרבה אות ל' נמחק: יד] הרבה וחטאות הרבה אמר לו: טו] הרבה וחטאות הרבה: טז] ואחת אמר אות ו' נמחק: יז] מוחלקין אמר לו הבא כו' ואחת אמר לו בהמה כנדה: יח] דפליגי בכותב אות. אות ה' נמחק: יט] דאי בזדון שבת ושגגת מלאכות הא: כ] ור"א דלר"א פטור ולר"ג מחייב וה"ק: כא] כו' בזדון שבת: כב] בשבת זו ומשלים לשבת אחרת לחצי שיעור הראשון ואורג: כג] האריג נמי כן הוא ואפ"ה מחייב ר"ג דהכא גבי כותב ה"ט דפטור דשבתות: כד] הוא דהא ר"א בידיעה לחצי שיעור סבר כר"ג אפ"ה: כה] העלמות. ס"א דאידי ואידי בעושה לחצאים איירי: כו] אמר רבה לעולם אות א' נמחק: כז] דפליגי בחדא הס"ד: כח] פטור דיש ידיעה אות ו' נמחק: כט] אלא לרבה דאמר אות א' נמחק: ל] דגופין מחולקין נינהו: לא] גופין מחולקין הס"ד: לב] ספק אם יש: לג] ר"ג כת"ק פי' דמדמה ב' העלמות דר"ג לשתי רשויות דת"ק שהרי ת"ק סבר דרשויות אין מחלקות לאפטוריה המוציא גרוגרת וכמו כן סבר ר"ג דהעלמות אינן כו' ומתיבת וקשה עד תיבת אינן מחלקות אין כאן מקומם ונמחק ושייך לעיל בדף טז ע"ב אחר תיבת כלום לשון הקונטרס [בשט"מ אות כו]: לד] אלא בהמה תיבת שלא נמחק: לה] תיבות נדה רק בהמה ל"ש:

א) ע"כ שייך לדף טו ע"ב